

מניפסט לאי-הכרה בהתנהלות ארצות הברית של אמריקה

הבסיס המשפטי, האתי והפוליטי של עיקרון שאינו מתיר חריגים — אפילו לא בצמרת

אל מי הוא פונה

אל ממשלות המדינות החברות באיחוד האירופי ואל כל המדינות החתומות על מגילת האו"ם. אל המוסדות הבינלאומיים. אל כל אזרח המאמין שהחוק חל על כולם או אינו חל על איש. ואל מי שחושב שהגנה על החוקיות הבינלאומית כשקורבן ההפרה הוא רודן משמעה הגנה על הרודן. לא כך. זהו הרגע היחיד שבו ההגנה על החוקיות מוכיחה את כנותה.

מניפסט זה הוא הרביעי בסדרה. הראשון עוסק בהתנהלות מדינת ישראל; השני בזו של הפדרציה הרוסית; השלישי ברצח העם בסודאן ובמי שמחמש אותו. כולם מיישמים את אותה מסגרת משפטית — חובות אי-ההכרה הקבועות בסעיפים 40-41 של ARSIWA — על מפרים שונים, ממחנות שונים. מסמך רביעי זה סוגר את המעגל בדרך הקוהרנטית היחידה האפשרית: יישום העיקרון על צמרת המערכת עצמה. המניפסטים האחרים זמינים ב-iwillnotlookaway.org.

I. הקדמה

בליל 3 בינואר 2026 תקפו ארצות הברית של אמריקה את ונצואלה. תקיפות אוויריות על קראקס ועל שלוש מדינות במדינה, מערכות הגנה אווירית פורקו, תקשורת נותקה, נפגעים אזרחיים וצבאיים. בשעה 2:01 הגיעו כוחות מיוחדים למעון הנשיא ניקולס מדורו והוציאו אותו מחדר השינה שלו, יחד עם רעייתו, בעודם ישנים. הם הועברו לספינה צבאית, ואחר כך לכלא בניו יורק, כדי להישפט בבית משפט פדרלי אמריקאי באישומי סחר בסמים.

אין צו בינלאומי. אין אישור של מועצת הביטחון. אין מתקפה חמושה ונצואלית שיש להשיב עליה. אפילו לא אישור של הקונגרס האמריקאי. מבצע שנקרא, בדיוק לא מכוון, «Absolute Resolve»: נחישות מוחלטת — כלומר, בהגדרה, משוחררת מכל מגבלה.

הנשיא האמריקאי הצהיר לאחר מכן שארצות הברית «תנהל את המדינה עד למעבר». ניהול דה-פקטו של מדינה ריבונית, שהוכרז במסיבת עיתונאים מאתר נופש פרטי.

מניפסט זה אינו נובע מאהדה למשטר הוונצואלי — שאינו ראוי לשום אהדה. הוא נובע מהעיקרון המכונן את שלושת המסמכים האחרים של פלטפורמה זו: אף מדינה אינה מעל המשפט הבינלאומי. ואם העיקרון אינו תקף לחזק ביותר, הוא מעולם לא היה עיקרון: הוא היה רק הכלל שהחזק ביותר כפה על האחרים.

II. התקדים שהורס את הטירה

מבין כל ההפרות של אותו לילה, לאחת יש השלכות מבניות החורגות מהמקרה הוונצואלי.

המשפט הבינלאומי מעניק לראשי מדינות מכהנים חסינות אישית מוחלטת מפני שיפוטן של מדינות אחרות. זו אינה זכות-יתר של החזקים: זו אבן הראשה המונעת מכל מדינה «לעצור» מנהיגים זרים על בסיס חוקיה הפנימיים והאישומים שלה עצמה. בית הדין הבינלאומי לצדק קבע זאת ללא עמימות בפרשת צו המעצר (קונגו נ' בלגיה, 2002): ראש מדינה מכהן יכול להישפט רק בידי בית דין בינלאומי — כמו בית הדין הפלילי הבינלאומי לפוטין או לנתניהו — לעולם לא בידי המשפט הפנימי של מדינה אחרת.

ארצות הברית עשתה בדיוק את זה: היא החילה את חוק העונשין שלה על ראש מדינה זר, הוציאה אותו בכוח משטחו תוך הפצצת בירתו, ותשפוט אותו בפני אחד מבתי המשפט המחוזיים שלה.

ההשלכות אינן נוגעות למדורו. הן נוגעות לכולם. אם התקדים יעמוד, כל מעצמה תוכל לעשות כמוהו: סין תוכל «לעצור» נשיא שחוקיה מגדירים כטרוריסט; רוסיה תוכל «לעצור» מנהיג שחוקיה מגדירים כקיצוני. האישום אינו רלוונטי — כל מערכת משפט פנימית יכולה לייצר אחד. מה שנהרס ב-3 בינואר אינו משטר: זהו המחסום שהפריד בין המשפט הבינלאומי לחוק החזק.

לכך מתווסף ההקשר: מאז ספטמבר 2025, יותר משלושים תקיפות צבאיות נגד כלי שיט בקריביים ובאוקיינוס השקט, יותר ממאה ועשרה בני אדם נהרגו ללא משפט, ללא אישומים רשמיים, מבלי שביט משפט אחד אימת אי פעם את אשמתם. הוצאות להורג חוץ-שיפוטיות במים בינלאומיים, שנורמלו כ«מלחמה בסחר בסמים».

III. המסגרת הנורמטיבית שהופרה

- סעיף 2(4) של מגילת האו"ם — איסור שימוש בכוח נגד שלמותה הטריטוריאלית ועצמאותה הפוליטית של מדינה אחרת. סעיף 51 (הגנה עצמית) אינו ישים: ונצואלה לא תקפה ולא איימה על ארצות הברית
- חסינות אישית של ראשי מדינות מכהנים — משפט בינלאומי מנהיג; בית הדין הבינלאומי לצדק, צו המעצר מ-11 באפריל 2000 (קונגו נ' בלגיה, 2002)
- עקרון אי-ההתערבות — בית הדין הבינלאומי לצדק, ניקרגואה נ' ארצות הברית (1986): פסק הדין שהרשיע את ארצות הברית בדיוק על שימוש בלתי חוקי בכוח נגד מדינה לטינו-אמריקאית, ושושינגטון התעלמה ממנו אז כמו היום
- איסור הוצאות להורג חוץ-שיפוטיות — האמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות, סעיף 6; הזכות לחיים ולמשפט
- איסור ניהול שטח זר ללא זכות — ההכרזה על «ניהול המדינה עד למעבר» מהווה כיבוש דה-פקטו נטול כל בסיס משפטי

IV. הבסיס המשפטי לאי-הכרה

הסעיפים בדבר אחריות מדינות (ARSIWA), ועדת המשפט הבינלאומי/או"ם (2001), סעיפים 40 ו-41, מחייבים את כל המדינות, נוכח הפרות חמורות של נורמות קוגנטיות: לא להכיר בחוקיות המצב שנוצר מן ההפרה; לא להושיט עזרה או סיוע לקיומו; לשתף פעולה כדי לשים לו קץ באמצעים חוקיים.

איסור התוקפנות הוא נורמה קוגנטית (*jus cogens*). הוא היה כזה כשרוסיה הפרה אותו. הוא כזה כשארצות הברית מפרה אותו. חובת אי-ההכרה אינה מבחינה בין תוקפנים אהודים ושנואים, בין בעלי ברית ויריבים: חוסר הבחנה זה הוא בדיוק מה שהופך אותה למשפט.

מכאן נובעת מסקנה מדויקת: אף מדינה אינה רשאית להכיר כלגיטימית בממשלה ונצואלית שהוקמה תחת ממשל צבאי זר, ולא בסמכות השיפוט של בית משפט פנימי אמריקאי על ראש מדינה שנתפס באמצעות מעשה תוקפנות.

V. מבחן העקביות – השתיקה הרועשת ביותר

כשרוסיה פלשה לאוקראינה, האיחוד האירופי הגיב תוך שעות: גינוי פה אחד, סנקציות, הקפאת רזרבות, פסגות חירום.

כשארצות הברית הפציצה את קראקס וחטפה ראש מדינה, האיחוד האירופי הגיב כך: הנציגה העליונה העירה שמדורו «חסר לגיטימיות». נשיאת הנציבות דיברה על «מעבר שליו» מבלי לנקוב בשם המבצע – כאילו מדורו נישא ברוח. שר חוץ אירופי אחד התלוצץ: «זה לא יכול היה לקרות לאדם טוב יותר». אין גינוי. אין סנקציות. אין פסגת חירום. ראש ממשלה אירופי אחד בלבד הזכיר בבהירות את המשפט הבינלאומי – והגינני הרשמי של התוקפנות הגיע מלולה, מפטרו, מבוריץ', ממקסיקו: מדרום העולם, לא מאירופה המכריזה על עצמה כאם המשפט.

שמדורו היה רודן – נכון, ולא רלוונטי. המשפט הבינלאומי אינו מגן על מנהיגים משום שהם טובים: הוא מגן עליהם משום שהחלופה היא שכל מעצמה תהפוך לשופטת, שוטר ותליינית של האחרות. אירופה השותקת על קראקס אחרי שהטילה סנקציות על מוסקבה מאשרת בפני העולם כולו שהמצפן שלה אינו המשפט: אלא זהות התוקפן.

וכאן הנזק מגיע לתחתית. כי ארצות הברית אינה מדינה ככל המדינות: היא האדריכלית של סדר 1945, המעצמה שכתבה את מגילת סן פרנסיסקו, הקימה את בתי הדין של נירנברג, הטיפה שמונים שנה ל«סדר מבוסס כללים» בכל פינה בעולם. כשערב המערכת מפר אותה ללא עונש – ובעלי בריתו מוחאים כפיים או שותקים – לא נופלת ממשלה בקראקס: נופל הטיעון עצמו שבו הצדיק המערב את מנהיגותו המוסרית. כל גינוי מערבי עתידי של תוקפנות זרה ייוולד מת, עם קראקס כתשובה מוכנה. העליונות האידאולוגית הנטענת של המערב אינה מחזיקה עוד: לא משום שעקרונותיו היו שגויים, אלא משום שהוכיח שאינו מאמין בהם.

VI. צעדים קונקרטיים

1. גינוי רשמי של התוקפנות מ-3 בינואר 2026 כהפרה של סעיף 2(4) של מגילת האו"ם, באותן צורות ששימשו לתוקפנות הרוסית נגד אוקראינה
2. אי-הכרה בכל ממשלה ונצואלית שהוקמה תחת ממשל או חסות צבאית זרה, עד שהעם הוונצואלי יוכל להתבטא בבחירות חופשיות ללא כובשים
3. אי-הכרה בסמכות השיפוט של בתי משפט פנימיים אמריקאיים על ראש מדינה שנתפס באמצעות מעשה תוקפנות, ודרישה להעברתו לערכאה בינלאומית בגין הפשעים שעליו לתת עליהם את הדין — שקיימים, וראויים למשפט לגיטימי
4. חקירה בינלאומית עצמאית של ההוצאות להורג החוץ-שיפוטיות בים ושל הקורבנות האזרחיים של התקיפות
5. יישום אותם סטנדרטים על כל מדינה, יהא משקלה הגיאופוליטי אשר יהא — כי משפט שעוצר בפני החזק ביותר מעולם לא היה קיים

VII. הבחנה יסודית

מניפסט זה אינו הגנה על ניקולס מדורו. משטרו דיכא את ההתנגדות, רוקן את המוסדות, גנב בחירות: ניצחון האופוזיציה ב-2024 מתועד, והדיכוי שבא בעקבותיו הוא חרפה שעליה הצ'אביזם ייתן את הדין בפני ההיסטוריה ו— יש לקוות — בפני בית דין לגיטימי. הוא גם אינו מניפסט נגד העם האמריקאי, שעיתונותו שלו הגדירה את המבצע כבלתי חוקי, ושהקונגרס שלו אפילו לא נשאל.

הוא נגד שיטה. הגנה על חסינותו של ראש מדינה בלתי ניתן להגנה היא המבחן העליון לכנותו של מי שמאמין במשפט: כל אחד יכול להגן על החוקיות כשהיא מגינה על החפים מפשע. העיקרון מוכיח את עצמו כשהוא מגן גם על אלה שאנו בזים להם — כי ברגע זה הוא חדל להיות נוחות והופך לציוויליזציה.

הצהרה סופית

איני מכיר בחוקיות התוקפנות מ-3 בינואר 2026 נגד ונצואלה. איני מכיר בחטיפת ראש מדינה מכהן כ«מבצע משטרתית». איני מכיר בניהול זר של מדינה ריבונית כ«מעבר». איני מכיר בזכותו של החזק ביותר לעשות את מה שהוא מגנה אצל אחרים. ואני קובע: מי שבנה את טירת הצדק הבינלאומי הורס אותה מבפנים, בעוד אירופה מביטה לכיוון אחר. מניפסט זה קיים כדי שמישהו ירשום לפרוטוקול שלא כולם הביטו לכיוון אחר. כי החוק חל על כולם, או שאינו חל על איש.

אסמכתאות משפטיות

- מגילת האומות המאוחדות, סעיפים 2(4), 51
- בית הדין הבינלאומי לצדק, צו המעצר מ-11 באפריל 2000 (קונגו נ' בלגיה), 2002 — חסינות ראשי מדינות מכהנים
- בית הדין הבינלאומי לצדק, פעילויות צבאיות ופארא-צבאיות בניקרואה ונגדה (ניקרואה נ' ארצות הברית), 1986
- האמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות (1966), סעיף 6

- ARSIWA (ועדת המשפט הבינלאומי/או"ם 2001), סעיפים 40-41
- הצהרת מזכ"ל האו"ם, 3 בינואר 2026 («תקדים מסוכן»)
- הצהרה משותפת של ממשלות ברזיל, קולומביה, צ'ילה, מקסיקו, אורוגוואי וספרד, ינואר 2026